

E - BULLETIN

SLOVENSKÝ INŠTITÚT V PRAHE

LITERATÚRA

ROK LITERATÚRY A TANEČNÉHO UMENIA

Fokus na súčasnú slovenskú literatúru

DUŠAN TARAGEL – *MAFIÁNSKE BALADY*

Moderuje Jakub Pavlovský. Ukážky číta herec Richard Trstán.

21. 2. 2024 o 19:00 | 1. Podzemní antikvariát, Hybernská 22, Praha 1

Vo februári pokračuje literárny cyklus s názvom *Fokus na súčasnú slovenskú literatúru*, v rámci ktorého okrem iného v spolupráci so Slovenským literárnym centrom predstavujeme minuloročných finalistov a finalistky prestížneho literárneho ocenenia Anasoft litera. Po januárovom hostovaní Jakuba Speváka bude druhým uvedeným autorom Dušan Taragel, ktorý do Prahy príde predstaviť svoj prvý román, akčný existenciálny triler s názvom *Mafiánske balady*, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Slovart a v roku 2023 si vyslúžil nomináciu na cenu Anasoft litera. Knihu ilustroval známy slovenský výtvarník Danglár.

Autor Dušan Taragel | Foto: Peter Procházka, SLC

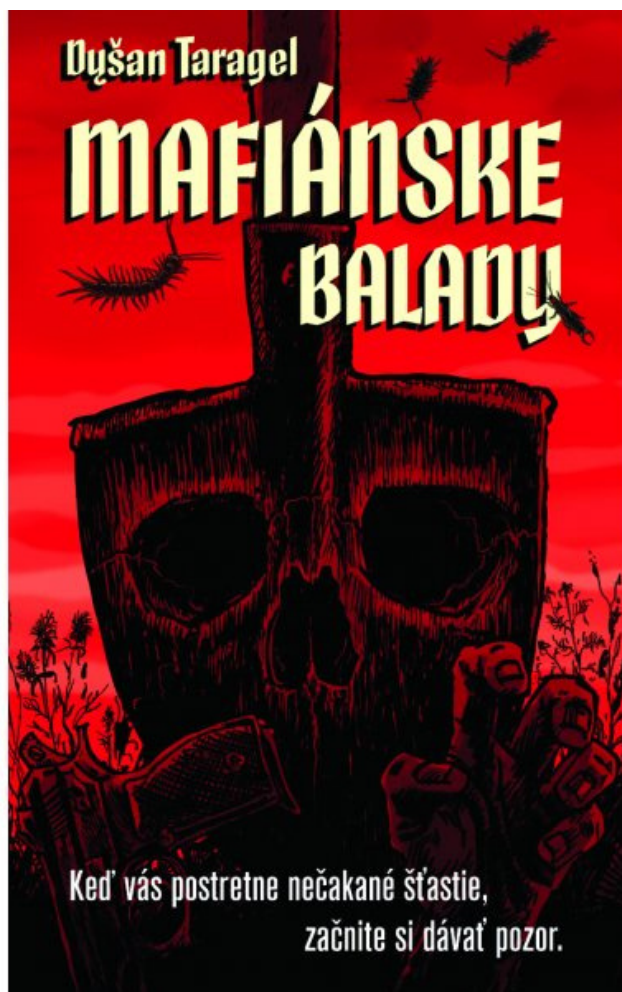
Dušan Taragel (*1961, Bratislava) je prozaik, publicista a editor. Ako vyučený chemik, ktorý neskôr vyštudoval teóriu kultúry na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, má pestré profesijné zameranie. Popri pôsobení v chemickom závode a Vodárňach a kanalizáciách sa začal venovať práci hudobného redaktora v Slovenskom rozhlase. Od konca osemdesiatych rokov publikoval v časopisoch, po revolúcii pôsobil ako copywriter v rôznych reklamných agentúrach a od roku 2005 pracoval ako editor a publicista v rôznych médiách, najdlhšie v denníkoch SME a Nový Čas. Od roku 2019 bol redaktorom mesačníka Knižná revue, od roku 2021 pôsobí ako redaktor Rádia Devín a knižný editor, pričom tiež vedie internetový literárny magazín Literát.sk.

Debutoval knihou *Rozprávky pre neposlušné deti a ich starostlivých rodičov* (1997). Spolu s Petrom Pišťankom vydal knihu poviedok *Sekerou & nožom* (1999), editorsky pripravil a zostavil poviedkové antológie *Sex po slovensky 1* a *2* (2004-05) a je tiež autorom scenára komiksu *Jánošík. Pravdivý príbeh* (2006). V roku 2005 vydal mystifikačnú príručku slušného správania pre vrahov *Vražda ako spoločenská udalosť*. Okrem toho je tiež scenárista, napísal celovečerný film *Baščovanský a zať* (1994) a v rokoch 2008-2013 písal scenáre pre televízne sitkomy *Mafstory*, *Profesionáli*, *Hod' svišťom* či *Hlavne, že sa máme radi*.

Z textu vydavateľstva:

Všetci zomrieme, nikto však nevie kedy, kde a ako. Nevedia to ani hlavné postavy románu *Mafiánske balady*. Nález mŕtvoly ich však spojí do reťazca osudových udalostí.

Aký rodinný život majú mafiánski vrahovia? Prečo bývalá miss Humenné ušla z Londýna do Bystrice? Naozaj zomrie každý, koho odfotoí mladík Tomy? Treba zodvihnúť telefón, keď vám po rokoch volá bývalá láska? Aké vybavenie používa odpratávač mŕtvol? Je dobrý nápad zatúžiť po žene, ktorej erotické fotky a telefónne číslo nájdete v cudzom mobile? Čo všetko urobí psík Harino pre svojho pána? *Mafiánske balady* sú akčný román o posledných dňoch a hodinách života siedmich ľudí, ktorí uverili, že ich práve postretlo šťastie.

Hlavné postavy osudovo spojí mŕtvola zahrabaná v lese a jej nález rozbehne reťazec udalostí, ktoré už nedokážu zastaviť. Sedem prekvapujúco spojených príbehov, nečakané dejové obraty, šokujúce pointy a zároveň intímny pohľad do života ľudí, ktorí si myslia, že páchať zlo sa im oplatí.

Mafiánske balady sa odohrávajú na súčasnom Slovensku, divoké deväťdesiate roky sú už dávno preč a hoci názov naznačuje, že by malo ísť o prostredie organizovaného zločinu, takmer polovica románu sa zaoberá ľuďmi, ktorí s mafiánmi nemajú nič spoločné. Vďaka tomu si pri čítaní aj vy neraz položíte otázku: čo by som v danej situácii robil ja? Smrť je len náhoda alebo ju svojim konaním a rozhodnutiami privolávame sami? Hoci je román zaradený do kategórie akčný triler, vo svojom vyznení je až znepokojujúco realistický.

JANA WILD: SHAKESPEARE MEDZI VÝCHODOM A ZÁPADOM

Geografia normalizačnej Komédie omylov, 1971.

29. 2. 2024 o 17:00 | Městská knihovna v Praze, Ústřední knihovna, Mariánské náměstí 1, Praha 1

Vo februári budeme prezentovať aj odbornú literatúru. V rámci prednáškového cyklu Teatrolologickej spoločnosti sa v spolupráci so Slovenským inštitútom v Prahe uskutoční prednáška slovenskej teatrologičky Jany Wild, vychádzajúca z jej odbornej publikácie s názvom *Hej na západ (Geografie slovenských Shakespeareov)*.

Obálka knihy Jany B. Wild Hej na Západ

Komédia omylov, premiérovaná v SND v Bratislave v roku 1971, bola dobovou kritikou nadšene prijatá ako skvelá neviazaná zábava. Jej režisér Jozef Budský mal z predchádzajúceho obdobia povest' angažovaného spoločensko-kritického tvorca, preto je dnes ťažké uveriť, že by rok a pol po sovietskej okupácii Československa inscenoval „sviežu komédiu“ len ako „balzam na nervy publika“. Skúmanie vizuálneho materiálu k uvedeniu hry odhaľuje prenikavé politické alúzie: chaotickú kultúrnu zmes, hrubý úpadok, falošné identity, v ktorých sa nedá ničomu veriť. Prednáška slovenskej teatrologičky prof. Jany Wild upozorní aj na iné ikonické inscenácie Shakespeara v 70. rokoch (slovenské, poľské, bulharské), ktoré podobným spôsobom vizualizovali dobovú situáciu.

Komédia omylov, SND Bratislava 1971 | Foto Anton Smotlák. ©Jana Wild..jpg

Jana Wild pôsobí ako profesorka divadelných štúdií na VŠMU v Bratislave, od roku 2017 je členkou výboru ESRA (European Shakespeare Research Association). Iniciovala medzinárodné projekty, publikovala monografiu *Hamlet: dobrodružstvo textu* (1999), *Začarovaný ostrov? Shakesparova Búrka inak* (2003), *Shakespeare: Zooming* (2017), *Hej na západ. Geografie slovenských Shakespearov* (2022).

Kniha *Hej na západ* zoskupuje tri teatrologické štúdie venované trom uvedeniam Shakespeara v slovenskom divadle: jednému zabudnutému, druhému „kultovému“ a tretiemu neznámemu, pričom všetky tri potvrdzujú radikálnu tézu T. Hawkesa: „Shakespeare nemá významy, to my cez neho významy generujeme.“

Prednáška sa uskutoční v Mestskej knižnici v Prahe, vstup je voľný.

Sledovať ju budete môcť tiež online cez odkaz: <https://shorturl.at/kluQ3>.

Aktuálne informácie o podujatí nájdete aj [na tomto odkaze](#).

VIZUÁLNE UMENIE

ORGANIC DEVELOPMENT

Výstava štyroch súčasných umelkýň v kurátorskej koncepcii Jany Babušiakovej.

12. 1. – 22. 2. 2024 | Slovenský inštitút v Prahe, Hyberská 1

Výstava Organic Development v Slovenskom inštitúte v Prahe

Prvou výstavou v Slovenskom inštitúte v Prahe v roku 2024 je výstava štyroch súčasných maliarok s názvom *Organic development*. V kurátorskej koncepcii Jany Babušiakovej sa predstavujú tri slovenské maliarky Žofia Dubová, Kristína Mésároš, Patrícia Koyšová a česká hostka Iveta Stehlíková. Vernisáž výstavy sa konala vo štvrtok 11. januára 2024 v priestoroch Slovenského inštitútu v Prahe na Hyberskej 1 za účasti veľvyslankyne Slovenskej republiky v Českej republike Ingrid Brockovej a riaditeľky Slovenského inštitútu Ľubice Krénovej.

„Som rada, že výstava *Organic development* je prvou výstavou v roku 2024, ktorý je rokom tridsiateho výročia Slovenského inštitútu v Prahe. Je to výstava, ktorej spoločným menovateľom je vzťah k prírode. Celý kurátorský koncept a tvorba vystavujúcich umelkýň sa vzťahuje k prírode ako ku konštantnej hodnote,“ uviedla Ľubica Krénová v úvodnom slove, pričom zároveň vyzdvihla, že každá z umelkýň tému reflektuje jedinečným spôsobom.

„Príroda nemusí byť symetricky dokonalá nato, aby fungovala, čo je pre mňa metaforický presah tejto výstavy. Často očakávame od života lineárny rast, nechceme sa ním len nechať unášať. Mnohé z vystavovaných diel však pracujú s prvkami náhodnosti a akceptujú náhodou po stránke technického vyhotovenia aj symbolického rozprávania o živote, či v rovine pozorovania prírody a prírodných cyklov, ktoré formujú krajinu nevypočítateľným spôsobom,“ dodala kurátorka.

Text kurátorky Jany Babušiakovej:

Príroda a umenie v minulosti často stáli proti sebe. Ako mužský a ženský princíp, jin a jang, dve polovice sveta, ktoré navzájom kontrastujú. A to napriek tomu, že sa ženy a krajiny stávali častým námetom umenia, ktoré ich „kultivovalo“ a interpretovalo svojím civilizačným okom. O to viac je zaujímavé sledovať smerovania, v ktorých sa tieto dva dlho oddelené svety prepájali a v záujme o organické „ženské“ princípy včleňovali prírodné cykly do výtvarných postupov. Hoci hlavným poľom tejto myšlienkovvej línie sa stal objekt, happening či inštalácia, výstava *Organic development* štyroch žien – maliarok ponúka pohľad do súčasných podôb média malby, asociovaného primárne so ženskou, lyricky prírodnou tvorbou. Hľadá prieniky medzi dvoma homonymami – *organický* ako *prírodný*, ale i *prirodený* v akceptácii nelineárneho vývoja a náhody, ktorá vnútorne nadväzuje na javy otláčajúce sa do rastlinstva a krajiny.

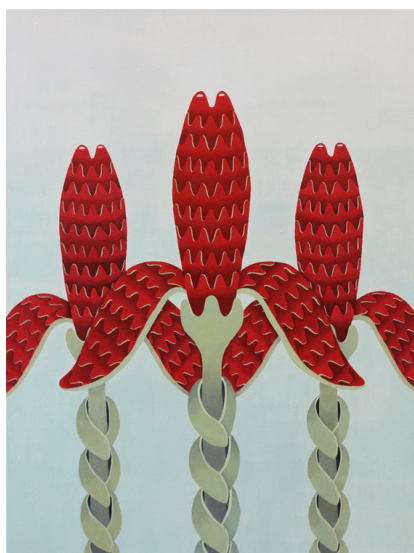
V primárnom skúmaní horského prostredia **Zofie Dubovej** sa zrkadlia neustále sa meniace podoby hôr, oblakov a snehu. Jej slobodné pozorovanie premenlivosti sa prejavuje okrem iného v experimentoch s možnosťami a obmedzeniami plátna. Jeho danosti podrobuje zmenám, ktorých výsledok vybočuje z vymedzenej plochy rámu, obraz ohýba, prepína či do neho vstupuje šitím. V trojrozmernej inštalácii sklenených tabúľ pracuje nielen s transparentnosťou obrazu, ale súčasťou výsledku je aj nepredvídateľnosť procesu malby na sklo vrátane samotného vypaľovacieho procesu. Podobne ako potenciálne lavínové situácie v krajine, aj ten je závislý od množstva premenných, s ktorými sa môžeme naučiť pracovať, ale nikdy ich úplne neovládame.

Metaforické rozprávanie **Kristíny Mésároš** je v krajine ukotvené inak. Intuitívne hľadá podnety v prírode, prepája ich však s vlastnými pocitmi, ktoré korešpondujú s jej vlastnou introspekciou životných ciest. Hoci vychádza výhradne z osobného pohľadu, poslanstvo jej obrazov si zachováva veľmi univerzálny charakter – každý nás totiž v nejakej forme prežíva zraniteľnosť, zlyhanie, stratu či zviazanosť. Každý z nás môže byť tým korčuliarom či kajakárom, ktorý sa pokúša udržať rýchlosť, balans a zároveň nespádnúť do studených vôd. Vytvára rastlinné zátišia s jemným motúzikom, ktorý sa trhá či zauzľuje, už nie je náhodným predmetom, ale zosobňuje všetku komplikovanosť našich vzťahov, lások, rozchodov a opätovných stretnutí.

V abstraktnej tvorbe **Patricie Koyšovej** sa sekundárne vyjavujú princípy krajinných prvkov. Nachádzať ich možno v tvaroch a formách, ktoré evokujú zvrásnene divokú či kultivovanú prírodu, ale aj vo volných organicky pôsobiacich útvaroch. Koyšová do svojej výtvarnej praxe dlhodobo implementuje experiment, pričom veľkú úlohu v ňom hrá náhoda a netradičné postupy (okrem iného k malbe používa napr. metlu) a akceptácia chýb a kazov, ktoré so sebou môžu priniesť. Maliarske gesto strieda i kombinuje s malbou tlakom vzduchu, ktorá je síce blízka technológii, vo svojom princípe sa však s maliarskym gestom stretáva na priesečníku dychu, ktorý je kľúčovým vitálnym prvkom pohybu aj kaligrafického rytmu a jeho (ne)dokonalosti.

V maliarskom skúmaní dokonalosti a nedokonalosti prírodných foriem českej umelkyne **Ivety Stehlíkovej** stojí v centre príroda vo viditeľnom organickom svete, ale i v skrytom svete fraktálnej geometrie. Volne kombinuje prvky rôznych rastlín, živočíchov a niekedy aj ľudského tela do jedného celku, vytvárajúc surreálne kompozície úplne nových druhov. V zrkadlovej symetrii obrazov pritom zľahka narúša prirodzenosť výjavu. Odhaľuje tak, že matematická dokonalosť základu sveta, ktorú skúmame skrze prírodné vedy, sa nemusí nutne odrážať v životných formách – príroda v takto definovanej dokonalosti je vo svojej podstate umelá, zatiaľ čo nepravidelnosť sa ukázala ako jej funkčná stratégia.

Výstava *Organic development* vznikla v prvej verzii v roku 2022 v Dot Contemporary Gallery v Bratislave. Podobne ako samotný výstavný koncept, aj ona sa neustále vyvíja, čoho dôkazom je aj prezentácia v Slovenskom inštitúte v Prahe, rozšírená o polohu z českej maliarskej scény. V základe stojí odhodlanie k experimentu, akceptovaniu nevypočítateľnosti vývoja a nejasnosti výsledku, povolenie náhody, či vybočenia, ktoré sú autenticky prijímané, či už v rovine techník a výtvarných postupov. Na inej, vnútornej rovine autorky definujú svoje prepojenie s prírodným princípom, ktorý na rozdiel od predpovedateľného vývoja predpokladá nejasnosť, nelineárnosť a nedokonalosť. Je opakom modernistickej utópie o vnášaní poriadku do sveta, potreby organizácie a vzývania lineárneho vývoja rastu. Namiesto plánovania sa zmieruje s náhodnosťou, necháva sa unášať prirodzeným a autentickým vývojom. Ten sa deje na základe istého princípu, jeho presný dopad a výsledky sú však neisté, podobne ako prírodné javy, formujúce pohoria, vodné toky či lavínové podmienky. Môžeme byť pozorovateľmi a partnermi týchto náhod, ale nevieme ich spútať.

Jana Babušiaková / kurátorka

Žofia Dubová ukončila v roku 2016 štúdium maľby v ateliéri prof. Daniela Fischera na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, počas ktorého tiež absolvovala stáž v ateliéri skla a zahraničné pobyty (USA, Portugalsko). V roku 2022 obhájila dizertačnú prácu pod vedením doc. Emöke Vargovej v Kabinete kresby VŠVU. Často spracováva námet krajiny, no zároveň ju zaujíma formálna štruktúra diela. Kládne si otázku, ako vzniká obraz a akým spôsobom sa tento systém alebo postup (vzniku diela) prenáša do jeho finálnej podoby – teda, čo to znamená pre obraz a zároveň, čo to znamená pre diváka. Svoje diela prezentovala na viacerých skupinových, ale aj samostatných výstavách na Slovensku, v Českej republike, Poľsku, Nemecku, Rusku, USA, Dánsku, Švédsku, Taliansku, Belgicku, Francúzsku a Portugalsku. V roku 2016 získala Cenu rektora VŠVU a Cenu Slovenskej výtvarnej únie, o rok neskôr sa stala víťazkou Maľby roka VÚB a v r. 2018 získala cenu Nadácie NOVUM. Diela Žofie Dubovej sú zaradené v zbierkach Slovenskej národnej galérie (2020) a MussVerre, Sars-Poteries, Francúzsko (2017).

Patrícia Koyšová je maliarka, experimentátorka obklopená vysokotlakovými zariadeniami. Venuje a predovšetkým abstraktnej maľbe a svoj ateliér nazýva tiež laboratóriom maľby. Rovnako ako tlakový kompresor s objemom 100 litrov je pre ňu dôležitý divák a jeho vlastná imaginácia. Vo veku plnom virtuálnosti, mediálnej únavy a vizuálneho presýtenia, sa snaží priniesť zážitok, ktorý si nárokuje na vlastný priestor a čas. V roku 2016 ukončila doktorandské štúdium v oblasti voľného umenia prof. Ivana Csudaia na VŠVU v Bratislave. Svoju tvorbu prezentovala na mnohých samostatných aj skupinových výstavách nielen na Slovensku a v Českej republike, ale i vo Švajčiarsku, Francúzsku, Nemecku, Maďarsku či Estónsku. V roku 2011 získala Cenu rektora VŠVU, v roku 2021 sa stala finalistkou prestížneho ocenenia Strabag Artaward. Žije a tvorí v Bratislave.

Kristína Mésároš je slovenská maliarka a výtvarníčka, žije a pracuje v obci Scharndorf v Rakúsku. Vo svojej tvorbe naratívny spôsobom vykresľuje vnímanie okolitého sveta. Často je označovaná ako protagonistka magického realizmu, resp. neoromantizmu. Vyštudovala Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave, kde absolvovala aj doktorandské štúdium na katedre grafiky a iných médií v ateliéri prof. Vojtecha Kolenčíka. Svoje diela prezentovala na viacerých skupinových, ale aj samostatných výstavách nielen na Slovensku, ale aj v Českej republike, Slovinsku, Rakúsku, Nemecku, Belgicku či Mexiku. Absolvovala mnoho rezidenčných pobytov v Európe i mimo nej, rovnako jej diela sú pravidelne súčasťou medzinárodných umeleckých veľtrhov. V roku 2009 sa stala finalistkou prestížneho ocenenia Strabag Artaward International a Maľba roka 2013.

Iveta Stehlíková je vizuálna umelkyňa pôsobiaca v oblasti klasickej maľby a animácie. Prešla rozličnými ateliérmi, čo sa odzrkadľuje aj v jej tvorbe. Pre jej obrazy je charakteristické prelínanie živočíšnej a rastlinnej ríše, čo vedie k vzniku nových, fantastických foriem, ktoré sú inšpirované napríklad kožou žraloka, tvarmi pásomnice, hmyzom, ale sú úzko späté s listami, stonkami či kalichmi.

Výstava *Organic development* je prvou výstavou pri príležitosti 30. výročia vzniku Slovenského inštitútu v Prahe.

BALADY O POLIACH A HORÁCH

Výstava troch súčasných slovenských vizuálnych umelcov – Andreja Haršányho, Rastislava Podobu a Tomáša Žemlu – v kurátorskej koncepcii českého kurátora a galeristu Jana Čejku.

Vernisáž 29. 2. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

Ukážky diel zľava:

Andrej Haršány - Pieta, drevo, 2018

Tomáš Žemla - Light-field XXI, olej na plátne, 2023

Rastislav Podoba - Večer v horách, šelak a akryl na plátne, 2023

Balady o poliach a horách predstavujú diela troch výrazných slovenských umelcov spätých s krajinou: maliarov Tomáša Žemlu a Rastislava Podobu a sochára Andreja Haršányho. Autorov, ktorí krajinu vnímajú v previazanosti s človekom natolko, že sa skrze ňu vzťahujú na tému domova. S mimoriadnou citlivosťou podávajú správu o vlastných domovoch, ktoré zďaleka nekončia zatvorenými dverami a strechou im je samotné nebo.

Avšak rovnako úprimne sa vyjadrujú o ďalekosiahlych premenách kolektívneho prostredia, či už prírodného alebo duchovného. Tieto premeny síce nie sú badateľné v krátkom horizonte, no o to intenzívnejšie môžu narušiť stálosť, ktorá je pre vznik domova podmienkou. S menovanými autormi sa ocitáme naprieč Slovenskom – nielen v Podunajskej nížine a podhorí Malých aj Bielych Karpát, ale napríklad aj na úpätiach Malej a Veľkej Fatry či Nízkyh a Vysokých Tatier. Svedkami sme tiež rozmanitých tvorivých techník a prístupov, ktoré majú k vyjadrenej prírode rovnako blízko ako k autorom samotným.

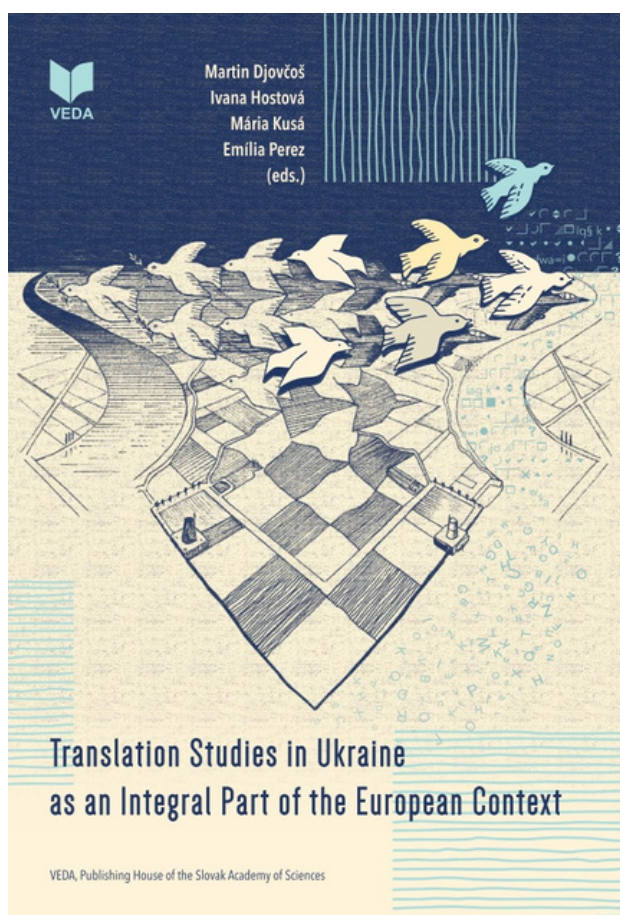
Výstava potrvá do 11. 4. 2024.

Revue SALVE

Slovenský inštitút v Prahe dáva do pozornosti aktuálne číslo českého recenzovaného teologického časopisu *SALVE: Revue pro teologii a duchovní život*, ktorý so zámerom osloviť širšiu verejnosť publikuje už tridsať rokov štyri monotematické čísla ročne venované spoločenským, kultúrnym, duchovným a ďalším aktuálnym otázkam.

Jednu z tematických sérií predstavujú čísla venované okolitým krajinám – v rámci tejto série v minulosti vyšlo napríklad číslo *Polské cesty* (1/20), *Východní Německo* (1/19) či *Ukrajina* (3/18). Číslo 4/23 je venované Slovensku, pričom jeho cieľom je zachytiť vzťah slovenskej národnej identity a kresťanstva – jeho vývoj v rôznych minulých obdobiach až po súčasnosť a vplyv tejto dynamiky na zápas o demokratické hodnoty.

ZBORNÍK SAV

Slovenský inštitút v Prahe dáva do pozornosti jedinečný zborník translatologických štúdií, ktorý vydala Slovenská akadémia vied.

Zborník s názvom *Translation Studies in Ukraine as an Integral Part of the European Context* obsahuje 15 štúdií v angličtine a nemčine z pera významných ukrajinských aj iných európskych osobností z oblasti prekladateľstva, vrátane profesoriek Márie Kusej a Kataríny Bednárovej z Ústavu svetovej literatúry SAV.

Zborník je dostupný v tlačenej podobe aj online [na tomto odkaze](#).

OSOBNOSŤ

JOZEF MURGAŠ (17. február 1864, Tajov, Slovensko – 11. mája 1929, Wilkes-Barre, Pensylvánia, USA)

Vynálezca, maliar, botanik, politik, rímskokatolícky kňaz

Jozef Murgaš | Foto: wiki commons

Vo februári uplynie stošesťdesiat rokov od narodenia Jozefa Murgaša, ktorý sa do dejín zapísal predovšetkým ako priekopník bezdrôtovej telekomunikácie, keďže pravdepodobne ako prvý na svete uskutočnil rádiový prenos hovoreného slova.

Jozef Murgaš sa narodil v Tajove v chudobnej roľníckej rodine. Po vychodení gymnázia v Banskej Bystrici pokračoval štúdiom teológie v seminári v Bratislave a neskôr v Ostrihome, pričom v roku 1888 bol vysvätený za rímskokatolíckeho kňaza. Už počas dospievania prejavoval záujem o výtvarné umenie a vykazoval prirodzený talent. V rokoch 1889 – 1890 študoval maliarstvo v Budapešti a následne ďalšie štyri roky na akadémii výtvarného umenia v Mníchove.

Od mladosti sa tiež zaujímal o elektrotechniku a popri štúdiu uskutočňoval vo voľnom čase pokusy s elektrinou. Technicky zamerané vedecké bádanie rozvíjal predovšetkým v USA, kam sa odsťahoval v roku 1896. Usadil sa v novozaloženej baníckej obci Wilkes-Barre, kde sa koncentrovala slovenská diaspora, a stal sa pastorm zboru slovenskej katolíckej cirkvi.

V roku 1904 boli Jozefovi Murgašovi vo Washingtone udelené dva patenty, prvý známy ako Zariadenie na bezdrôtovú telegrafiu a druhý ako Spôsob prenášania správ bezdrôtovou telegrafiou, pomocou ktorých uskutočnil Murgaš ako prvý človek na svete bezdrôtový prenos hovoreného slova. Dňa 23. novembra 1905 sprostredkoval rádiové spojenie medzi starostami obcí Scranton a Wilkes-Barre, ktoré sú od seba vzdialené 30 km.

Tento princíp sa stal základom bezdrôtového prenosu a vysielania pre rádio a dodnes sa používa pre analógové rozhlasové a televízne vysielanie. Vynález bol v tom čase svetovým unikátom – o to, čo sa podarilo docieľiť Murgašovi, sa v tom čase pokúšali viacerí významní svetoví odborníci, napríklad Marconi či Fessenden, no Murgašove pokusy s veľkým záujmom sledoval aj Edison.

Celkove je Jozef Murgaš držiteľom viac ako desiatky patentov, medzi ktoré patrí napríklad vlnomer (1907), elektrický transformátor (1907), zariadenie na výrobu elektromagnetických vln (1908), bezdrôtová telegrafia (1909), detektor elektromagnetických vln (1909), prístroj na výrobu elektrických oscilácií (1911), navijak na udicu (1912) či spôsob a zariadenie na výrobu elektrických oscilácií (1916). Rôznorodú panorámu jeho záujmov dotváralo tiež zberateľstvo húb, hmyzu, minerálov a rastlín. Opomenúť navyše nemožno jeho občiansku angažovanosť. V Spojených štátoch si uvedomil bezhraničné možnosti pre prisťahovalcov všetkých národností a základné princípy slobody a demokracie ho inšpirovali k založeniu Slovenskej ligy v Amerike. Počas prvej svetovej vojny pripravil pôdu pre rokovania na podporu vzniku Československa a bol jedným zo signatárov Pittsburskej dohody.

V roku 1920 sa vrátil na Slovensko so zámerom vyučovať elektrotechniku, čo mu však úrady neumožnili s odôvodnením, že na to údajne nemal kvalifikáciu. Kvôli politickej scéne, ktorá mu nebola priaznivo naklonená, odcestoval naspäť do USA, kde zomrel 11. mája 1929 vo Wilkes-Barre.

FOKUS NA SÚČASNÚ SLOVENSKÚ LITERATÚRU – SOŇA URIKOVÁ: DÔVOD NA RADOSŤ

20. 3. 2024 o 19:00 | 1. Podzemní antikvariát, Hybernská 22, Praha 1

Tretím hosťom nášho literárneho cyklu v spolupráci so Slovenským literárnym centrom, tentoraz aj pri príležitosti Mesiaca knihy, bude minuloročná laureátka prestížnej ceny Anasoft litera Soňa Uriková. Moderuje pedagóg a redaktor Jakub Pavlovský.

NOC DIVADIEL 2024: FOLKY-POLKY

23. 3. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

Hurá na parket! Pri príležitosti Roku tanečného umenia nezmeškajte jedinečný tanečný workshop pod vedením umeleckého vedúceho profesionálneho telesa SLUK. Folkly-polky sú spojením ľudového tanca a aerobiku. Výsledkom hodiny s tanečným pedagógom a choreografom Stanislavom Marišlerom bude krátke tanečné vystúpenie, ktoré vytvoria sami účastníci.

ZUZANA FERJENČÍKOVÁ – ORGANOVÝ RECITÁL

23. 3. 2024 o 11:00 | Obecní dom, Smetanova sieň

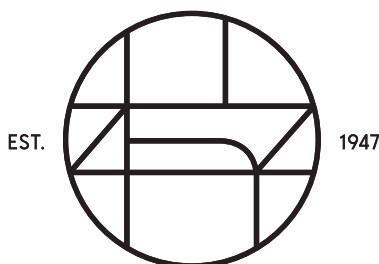
V spolupráci so Symfonickým orchestrom hl. m. Prahy FOK odohrá v pražskom Obecnom dome koncert výrazná osobnosť slovenského organového umenia Zuzana Ferjenčíková.

Slovenský inštitút Praha
Hyberská 1
110 00 Praha 1, Česká republika
www.slovenskyinstitut.cz
Tel: +420 721 466 298
E-mail: si.prague@mzv.sk

Sponzormi Slovenského inštitútu v roku 2024 je:

JAVORINA

Zmena programu vyhradená.

Účastou na podujatiach Slovenského inštitútu v Prahe dávate súhlas so spracovaním osobných údajov.
Vaše osobné údaje nebudú poskytnuté tretím stranám na ďalšie spracovanie bez vášho vedomia.